

**Index ethnographicus.** I. évf. 2. sz. 1956 december. — II. évf. 1. sz. 1957 június. Kézirat gyanánt. A Magyar Nemzeti Múzeum Néprajzi Múzeumának könyvtári tájékoztatója. Budapest. Str. 181 + 105.

O delavnosti madžarskih etnologov in njih muzeja v Budimpešti priča tudi druga kot rokopis razmnožena publikacija »Index ethnographicus«, označena kot »vodič knjižnice Etnografskega muzeja«. Urejujeta ga I. Sándor in L. Takács. Pomagati želi predvsem s pregledom knjižnih pomagal, ki naj pospešujejo strokovno razgledanost in delo. Drugi zvezek prvega letnika vsebuje seznam in kratko oznako novejših knjig v knjižnici budimpeštanskega Etnografskega muzeja, razdeljen po območjih (str. 82—133, nemški posnetek str. 170—174). — Sledita dve bibliografiji s področja naše države: Madžarska etnološka literatura v Jugoslaviji 1945—1955, ki so jo sestavili Julia Bona, Rajko Nikolić in podpisani (str. 134—142) in »Osnovna dela v etnološki literaturi jugoslovanskih ljudstev« (naslov je določilo uredništvo) kot prispevek podpisanega (str. 143 do 152). Oba seznama sta nastala iz želje madžarskih strokovnjakov, da bi mogli čim bolj zasledovati in uporabljati tudi našo, dokaj nedostopno strokovno literaturo.

Tretja enota v zvezku sta članka (z nemškim posnetkom) pod skupnim zaglavjem »K etnografiji izrazov«. V prvem »O življenjskem drevesu v človeški obliki« razpravlja arheolog (sodelovanje med njimi in etnologi je zelo živo!) Nándor Fettich o tem pomembnem motivu v romanski umetnosti v karpatski kotlini. Na osnovi študija romanske ornamentike (priobčuje dve strani slik), najstarejših madžarskih ljudskih pesmi in južnoslovanske kovinske umetnosti (o tej napoveduje knjigo) opozarja avtor na štiri simbolične pomene tega ornamenta v stari evropski kulturi in njega čarovno uporabo še v krščanski dobi.

Raziskovalec madžarskega vinogradništva István Vincze piše o mojstrskih in lastninskih znakih na madžarskem poljedelskem orodju (str. 161—165), in sicer v priobčenem prvem poglavju le o znakih na vinjakih (nožih za obrezovanje trte) iz raznih muzejev, ki jih razvršča v skupine.

Prvi zvezek drugega letnika prinaša oznako 80 novih knjig, bibliografijo madžarske etnološke literature v revijah leta 1956 (I. Sándor, 385 enot), rubriki »K etnografiji izrazov« pa I. Sándorja članek o čarovnih knjigah in M. Boros o znakih in slikah na poljedelskem orodju v Bolgariji (s 3 str. risb). Sledijo nemški posnetki.

Podoben bibliografski priročnik naj bi izdajala tudi kaka etnološka ustanova v Jugoslaviji.

Vilko Novak

**Néprajzi közlemények.** I. évfolyam, 1—4 szám. Kézirat gyanánt. Magyar Nemzeti Múzeum — Néprajzi Múzeum. Budapest 1956, str. 286. — II. évfolyam, 1—2. szám. 1957, str. 352. Szerkesztő: Némethy Endre és Takács Lajos.

»Etnološke objave« je naslov navidez skromni, multilitno razmnoženi publikaciji Etnografskega muzeja v Budimpešti, ki prinaša le gradivo, katerega ne morejo objavljati v svojih revijah Ethnographia in Néprajzi Ertésítő. Kazalo je objavljeno tudi v nemščini. V prvem letniku so n. pr. obsežnejše in pomembnejše objave o mlinih na veter (K. Szabó), o predelovanju lanu v Prekdonavju (L. Szolnoky), o golobjereji v Szegeđu (S. Bálint), o vračarici v Novi (V. Diószegi), o konjereji v Vajszlóju, o živinoreji Székelyev, preseljenih iz Romunije v bližino Budimpešte, o rastlini tippan (Agrostis), s katero belijo iz gline zgrajene hiše v Turkeve.

Posebej nas zanima Józsefa Csabe članek »Uporaba čarovnih znakov v obliki križa pri Prekmurcih« (str. 102—109). Avtor je objavil v madžarskih glasilih že več krajših prispevkov iz gornjega Prekmurja. Čudimo se uredništvu in izdajatelju, da je sprejelo njegov izraz »vend« tako v naslovu kot v besedilu članka. Madžarski strokovni tovariši bi nas že morali končno razumeti, da nas to žali in da je taka raba neznanstvena. — Csaba navaja 21 primerov uporabe štirih vrst križev na raznih zgradbah, pred pričetkom raznih del itd. Pri tem je